

Til kunnskapsdepartementet

Oslo 20. januar 2017

FUBs høringsuttalelse til ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Innledning

FUB takker for muligheten til å komme med innspill til forslaget om ny rammeplan.

Vårt hovedinntrykk av den nye rammeplanen er at den er blitt et godt og tydelig dokument. FUB er glad for at de sentrale prinsippene om synet på barn, det helhetlige læringssyn og at barnehagens mangesidige oppdrag med omsorg, lek, læring og danning, er beholdt. Dette mener vi at gir god og stødig kurs til å fortsette en lang og god barnehagetradisjon.

FUB mener videre at dette sammen med formålet for barnehagen som bl.a. sier at barnehagen skal fremme respekt og nestekjærlighet og likeverd, hegner om sentrale verdier i samfunnet vårt. Det å møte alle barn med nærhet og varme, er i seg selv svært verdifullt og skaper et godt fellesskap der alle opplever at de er like mye verdt. Gode opplevelser i barnehagen kan være en positiv ballast i livet og prege det samfunnet de selv en dag skal være voksne i.

FUB er opptatt av at denne rammeplanen gjennom de tydelige kravene til hva barnehagen skal være, skaper god trivsel blant barn i barnehagen og at den er et dokument som forplikter alle barnehager å være en god barndomsarena for alle barn.

Kapittel 1 Barnehagens verdigrunnlag

Vi synes kap 1. *Barnehagens verdigrunnlag* beskriver barnehagens verdier på en god måte og som understreker og anerkjenner den nordiske barnehagetradisjonen.

Med bakgrunn i innledningen ser FUB det som positivt at noe av den normative teksten er beholdt for å vise god praksis. For eksempel i innledningen om *Barn og barndom*.

I avsnittet *Likestilling og likeverd* trekkes spesielt likestilling mellom kjønn fram. Vi spør hva som er grunnen til at dette løftes? Vi tenker at dersom ett tema løftes slik som dette, bør det også vurderes å trekke fram flere grupper, og om mangfoldet er godt nok definert slik det står? Vi mener for eksempel at begrepet kjønnsidentitet må nevnes i denne sammenheng.

I avsnittet *Livsmestring og helse* står det at barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og FUB vil spesielt framheve at vi er glad for at temaet mobbing er løftet tydeligere fram. Det gis tydelige føringer for de voksnes oppgaver med å oppdage, håndtere, stoppe og å følge opp mobbing. Vi viser til prosjektet *Hele barnet, hele løpet, mobbing i barnehagen*, der FUB og FUG har samarbeidet med Kristiansand kommune, UIA og Sørlandet sykehus. Det er viktig at voksne støtter opp om og legger til rette for gode fellesskap og aktivt bidrar til at barn kommer inn i leken slik at alle barn blir inkludert i fellesskapet.

Med bakgrunn i vennskapets betydning, ønsker vi å foreslå at følgende setning tas inn:

"Barnehagen må legge til rette for at alle barn skal få oppleve vennskap".

FUB er også glad for at det er nevnt at barn skal ha mulighet for ro, hvile og avslapping, da dette er en forutsetning for å få energi og utbytte av alt det som foregår i barnehagen.

Kapittel 2 Barns medvirkning

FUB mener at prinsippet om barns medvirkning tydeliggjøres på en utmerket måte i kap. 2, *Barns medvirkning*. Det er imidlertid viktig å være årvåken på balansegangen mellom å nevne et tema eller en gruppe spesielt slik de yngste er nevnt i dette kapitlet, sett i sammenheng med forskriftsformen om et knapt, presist og tydelig språk. Det kan lett bli en forventning om at de yngste nevnes spesifikt flere ganger, framfor at de ved ikke å nevnes inngår naturlig.

Kapittel 3 Samarbeid med barnas hjem

I kap.3 avklares ansvaret mellom foreldrene og barnehagepersonalet på en god måte. Det er etter FUBs erfaring nødvendig å presisere at barnehagen både har et ansvar for å samarbeide individuelt og på gruppenivå. Når det gjelder formen dette skal foregå i, foreslår vi å ta inn ordet "dialog" for å understreke betydningen av og nødvendigheten av likeverd og at begge parter har ansvar for samarbeid.

Kapittel 3(4?) Barnehagens formål og innhold

FUB er opptatt av barns lek og er glad for at det under avsnittet *Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek*, presiseres at leken skal ha en sentral plass i barnehagen. Spesielt tror vi at det er bra å fremme glede og humor og at dette får en stor plass i barns liv. Vi foreslår at dette skrives inn som en av personalets oppgaver. Vi foreslår også at det skrives mer om lek i dette avsnittet, slik at det gjenspeiler den betydningen leken har og skal ha. Dette var godt beskrevet i Ødegårdutvalgets forslag til rammeplan.

I kap.3 (4?) *Barnehagens formål og innhold*, er FUB tilfreds med at det er presisert at barnehagen skal fremme barns samiskspråklige kompetanse. Det samiske språket er i likhet med den samiske kulturen en kulturarv som må forvaltes med omhu. Vi er videre tilfreds med at det i et eget avsnitt, Samisk barnehagetilbud, presiseres at samiske barnehager skal vedtektsfeste at barnehagen skal bruke samisk språk og kultur. FUB mener at dette må gjelde alle samiske barnehager, uavhengig om barnehagen er innenfor eller utenfor et samisk distrikt.

I forslag til forskrift om rammeplan er lagt til grunn at det kun er krav om samiskspråklige personale i samiske barnehager i «samiske distrikt» og at dette kompetanse kravet ikke gjelder for samiske barnehager «utenfor samiske distrikt».

FUB mener det er en forutsetning at personalet som skal jobbe i samiske barnehager behersker samisk språk og har kunnskap om samisk kultur. I henhold til FNs barnekonvensjon art. 30 har alle barn krav på opplæring i sitt språk og kultur, dette mener FUB må blitt tatt hensyn til også i de områder som ikke blir definert som «samiske distrikt».

Samisktalende barn har som alle andre barn behov for å få stimulert sitt morsmål i barnehagealder slik at de ikke går glipp av de mest grunnleggende i de tidlige barneårene som er gullaldere for språk, uavhengig hvor i landet barnet bor.

Kapittel 4 Barnehagens arbeidsmåter

FUB mener at det bør knyttes en kommentar til avsnittet om Barns digitale praksis der det bør nevnes at for at alle skal kunne benytte seg av digitale hjelpemidler må de være universelt utformet

Kapittel 5 Barnehagens fagområder

FUB synes det er spesielt bra at også "mat" er kommet inn i fagområdet *Kropp, bevegelse, mat og helse*. Vi synes det er svært positivt at "det pedagogiske måltidet" igjen ser ut til å være på plass i barnehagen.

Vedr. fagområdet *Nærmiljø og samfunn* støtter FUB formuleringen i tredje kulepunkt: "utforsker ulike landskap og blir kjent med institusjoner og steder i

nærmiljøet og lærer seg å orientere seg og ferdes trygt.” FUB synes videre at trafikk er et tema som bør nevnes tydeligere da barnehagen er en viktig arena for forebyggende trafikk sikkerhetsarbeid og det er viktig at barna lærer trafikkforståelse. Det er også viktig å framheve betydningen av samarbeidet med foreldrene, spesielt i sammenheng med bringing og henting i barnehagen.

Kapittel 6 Ansvar og roller

Slik FUB ser det, er dette nye kapittelet et riktig og viktig kapittel. Det er helt nødvendig at ansvarsfordeling og roller er definert og avklart. Barnehagen har mange oppgaver og barnehagens ledelse har et stort ansvar.

Vi foreslår imidlertid at formuleringen ”Det forutsettes derfor at barnehageeieren vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring”, endres. FUB har mange henvendelser som tyder på at det ofte kan være økonomiske og administrative hensyn som går foran det barnehagefaglige og barnas beste. Det er helt nødvendig at barnehagefaglige vurderinger og hensyn til barnas beste ligger til grunn når virksomheten driftes og avgjørelser fattes. Vi foreslår flg. endring: ”De ansattes faglige og pedagogiske vurderinger om barnas beste må ligge til grunn for styring av barnehagen.”

I avsnittet *Styrer* er det pedagogiske arbeidet tydelig vektlagt, noe vi er glad for. Alt for mye av styrerens tid går i dag til administrative oppgaver og vi er opptatt av at det pedagogiske arbeidet får den plassen som naturlig hører med det å drive en barnehage. Vi etterlyser også at det nevnes en fjerde funksjon styrerne har: en funksjon som kan sies å være utadrettet og som handler om det å være barnehagens ansikt utad, å samarbeide med andre og å drive informasjonsarbeid på vegne av barnehagen.

I avsnittet *Pedagogisk leder*, femte kulepunkt, foreslår FUB at det endres til: ”samarbeider med og legger til rette for dialog med barnas hjem”

Kapittel 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet

I avsnittet *Vurdering*, er det beskrevet hvordan vurderingsarbeidet skal foregå. Vi ser at det her legges vekt på at hele personalgruppen skal involveres i dette arbeidet og vil for å understreke betydningen av dette, foreslå at det benyttes begreper som refleksjonsfellesskap og vurderingsfellesskap. Når det gjelder avsnittet om dokumentasjon, mener FUB at det her bør framkomme at dokumentasjon ikke må gå på bekostning av tiden og samværet med barna som er det aller viktigste. Vi foreslår at det i den siste setningen under punktet *Dokumentasjon*, føyes til ”i en slik grad det er nødvendig” som følger: ”Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet i en slik grad det er nødvendig at det kan gi foreldre, lokalmiljøet ... rammeplanen”.

Under tredje avsnitt og siste setning, foreslår FUB at ordet "normalt", tas ut. Endringsforslaget blir da: "dette innebærer blant annet at det kreves samtykke fra foreldrene.."

Avslutning

FUB mener at den nye rammeplanen fungerer som et godt styringsdokument. Vi tror også at den i de aller fleste sammenhenger fungerer som et velegnet arbeidsdokument for personalet.

Det er viktig at krav til barnas fysiske og psykososiale miljø og til personalet er tydelig beskrevet. FUB savner imidlertid en tydeligere presisering av hvordan barnehagen skal forebygge og avdekke overgrep mot barn, f.eks. seksuelle overgrep. Målet må være å avdekke tidlig, og at barn skal få hjelp til å kunne sette grenser for egen kropp. Her har barnehagen en viktig rolle. Det er dokumentert at det er for dårlig kompetanse blant ansatte om seksuelle overgrep og vi foreslår at dette må tydelig inn i den nye rammeplanen.

Vi synes forøvrig at rammeplanen i stor grad ivaretar barnehagens brede samfunnsmandat.

Når det gjelder veiledningsmateriell, mener vi at det er behov for å utdyper noen temaer. Bakgrunnen for dette er at den nye rammeplanen bygger på forskning og ikke lenger har veiledende tekster som forklarer innholdet. Rammeplanen skal kunne benyttes av alle barnehagens ansatte, både fagpersoner og personer uten formell utdanning. Teksten vil kunne leses helt ulikt avhengig av hvilken faglig bakgrunn den ansatte har. Det vil derfor være helt nødvendig å utvikle noen veiledningshefter. Dette som en støtte i pedagogens veiledningsarbeid og som et selvstendig materiale i seg selv for den enkelte medarbeider.

Vi foreslår at det utarbeides veiledningshefter med følgende temaer:

Foreldresamarbeid

Tilvenning

Progresjon

Roller og ansvar

Overgrep mot barn

Trafikksikkerhet

Mobbing

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet fram til den nye rammeplanen trer i kraft i august 2017!

Med vennlig hilsen

Marie Skinstad-Jansen

leder

Åse-Berit Hoffart

seniorrådgiver

FORELDREUTVALGET FOR BARNEHAGER

Postboks 9360 Grønland, 0135 Oslo | Besøksadresse Schweigaards gate 15 B, 0191 Oslo
Telefon: 22 05 90 70 | Faks: 22 05 90 71 | Org.nr.: 989 628 011 | post@fubhg.no | www.fubhg.no